

ՀԻՄՆԱԴԻՐ Ք
ՍԵՍԻ ՍԱՐԳԻՍ ԳՈԶՈՒՆԵԱՆ
ԱՐՏՈՆԱՏԵՐ ՄԵԼԻՔ ԳՈԶՈՒՆԵԱՆ
Հայց, Խրանքով, Անգարա
ձատէսի, Էկէտ Էմ. Խան
SAHİBİ
Melik Koçunyan

ՅԱՄԱՆԱԿ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԺՈՂՎՐԴՎԱԿԱՆ ՕՐԵԹԵՐԸ

ՀՈՐԵՖՋԱԲԹԻ ԳԻՆ
10
ՓԵՏՐ. 1938
28ՐԴ ՏԱՐԻ
ԹԻՒ 11131
4
ԴՐՅ.

ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾԱՎ ԱՐԸ

ԲԱՅԱՏՐՈՒԹԻՒՆ ՏՈՒՍԻ ԽՈՐՀՐԴ. ԽՄԲԱԿԻՆ ԱՌՁԵՒ

Գործափառ խանդավառութեամբ ծափահարուեցաւ

“Հարայի հիմնական օրէնին պատրաստութեան համար Ազգերու խորհուրդի նիստին կը պատրաստուին, ըստ Տօֆ. Արաւ

Ա. Գ. Ա. Ա. — Արտաքին գործափառ Արարատի Արաւ և ներքին գործափառ և կուսակցութեան ընդհանուր պարտուղար Շիրքի Գայա, այս տասներու գամբը տասներ քաղաքն աշխանեցն անելու մասն կանգ անելու մասն իսկական արագարանը իշխան կայսրանի իշխանը իշխան կայսրանի մը բարեւ կեցած

ԱՌՈՒՄԵՆ ԴԱՀԼԻԾԸ
երաժարեցաւ

ՀԱՅ նախարար
ՆՈՐ ԴԱՀԼԻՉԻՆ ՄԸ
ՈՎ ԵԵԼՍ. ՆԱԽԱՐԱՐ
ՃԱՆՃԻՔՈՎ
ԿՍՄ ՃԱՆՃԻԿԵՍՆ

Թարախէմուն Անքունիուն

Կայարանը բարի գալուստի և կած Անդարա գունուող օտար դիմութական մարմինը ամրողական ենամց գործափառ Արավագի երախիսական ակադեմիա գործափառներ, երևփիսաման

ներ, զինուորական և քաղաքային բարձրաստիճան պաշտոնատարներ և խուռն բազմութիւն մը, որ բուռն կերպով ծափահարեց Տօֆ. Արաւ

Իրացի Արաւ
բացատրուին կուտայ
Ա. Գ. Ա. 9. — Հանրապետական Խալք կուսակցութիւնը այսօր Փետր. 9. Տրավիզնի երևփիսական Հասան Սաքայի նախագահութեան տակ նախ գումարեց: Ժընեվէն այսօր Անդարա եկող արտաքին գործափառ թէզփիզ Բիւչարի Արաւ երական ծափերու մէջ բեմ եկաւ և բացարեց Ժընեվի մէջ ունեցած տևակցութիւնները և քաղաքական այսօրուան միջազգային կացութիւնը նոր Արավագի գործափառը տեղի կացու Միլանոյի մէջ Խալլոյ շաբաթական միջազգային կացութիւնը և գույլուն հաղթական միջազգութիւնը նիստեր

ՀԱՐԻԿԱՆ ՄԵ ԱԼՔՈԱՆԴԻ ԲՈՒՇՔԻՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԸ ԿԸ ՏՈՆԵ ԱՄԲՈՂ ԱՇԽԱՐ

ԻՆՉԵՐ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԾ ԵՆ ԱՅՍ ԱՌԹԻԿ

Խուսիա սկսաւ տօնելի իր մեծ զաւակներուն միուն մահուան հարամանակը:

Խ. Խուսիա կառավարութեան որոշումով, այսօր Փետրուար 10էն մինչեւ 20, տասնհակի ընթացքին, ամբողջ Խ. Խուսիա սահմաններուն մէջ, մեծ խանդավառութեամբ եւ պատրաստուած մահուանոր յայտացրիմ համաձայն պիտի տօնուի սիրուած ու պաշտուած զրագէտին, Պուշչինի մահուան հարիւրամեայ յորիկնեանը:

Մասնաւոր կազմակերպութիւններ եղած են այս տօնական օրերու աշխարհի չորս կողմերէն գալիք այցելուները ընդունելու և հսկըն կայելու համար:

Օտար հիւրերը Փետր. 1էն մինչեւ 10, ամբողջ 10 օր, ներկայ պիտի գտնուին ամենալաւ թատրոններու մէջ պուշքինական ներկայացումներուն մօնուիներու, բուրրն աշարժապատկերներու, բուրրն ալ ընտրուած Պուչբինի հնդինակութիւնները:

Ցորելինական տասը օրերու ընթացքին կազմակերպուած են մեծ և գայլուն հանդիսական նիստեր

Ալեքսանդր Բուլգրի (1799-1837)

ցուցահանդէսներ և այցելութիւններ Մուկուտի և Էնինկրատի մէջ, ինչպէս նաև Տէթոփոյէ Սէլո Կալս (Դար. 2րդ էջ)

ՀԻՒՄԵԻՆ ՃԱՀԻԾԻ
ԿՈՒՍՈԿԱԼԻՆ ԴԵՄ
ԲԱՅԱՏՐՈՒԹԻՒՆ ԳՈՅ

Հ. Ճահիս եւ կուսակալը

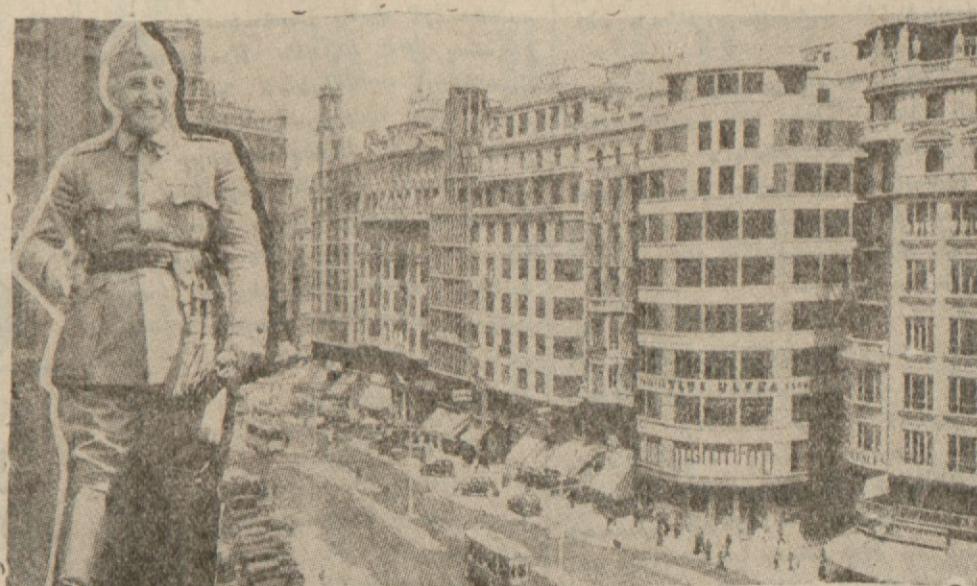
Ի. Գ. Մ. 9. — Այսօր պատճական դատարանին առջեւ սկսաւ զատավարութիւնը հրապարակիր Հիւսէյին Ճահիս Եալչընի բացած զատը Խաթանպուլի կուսակալին և Ալոն Բօսթա, «Գուրուուն» թերթերուն զէմ: Երբանցքը լեցուած էր ունկնդիրներով: Գատարանի նախագահի աթոռուն վրայ հստած էր Ահմէտ Քէմալ: Ընդհատախաղի պաշտօնը կը վարէր Համար Տօղու: Խատախալներէն ու ամբաստանեալներէն ներկայ էին Հիւսէյին Ճահիս Եալչըն, Խսթանպուլի կուսակալը, փաստարանները Ռէֆիք և Նէճաթի, «Սօն Բօսթա» թերթին փաստարանը կատար և «Գուրուուն» հրատարակութեանց տնօրէն Ռէֆիք Ահմէտ Սէլէնկիլ:

Հիւսէյին Ճահիս փոխանորդ չունէր Խօսք առաւ և զատը բացարարութիւնը ներկարէն ու կուսակալուց թէ ինքը նախատինք կրած է: Խաթանպուլի կուսակալին փաստարանները յայտնեցին թէ կուսակալ նախատինք չէ ըրած և ինքը պաշտօնեալ ըլլալով, իր պաշտօնին հստ կապ ունեցող բացարարութիւններ տուած է:

Դատավարութիւնը յատաձգուեացաւ ամսոյ 16ին, կոչնագիր դրբուկուու համար զատարան չեկող պարաստառեալներուն:

ՄԱԼԱԿԱՅԻ ՄԷԼ Զ Ա Ր Դ Ե Ւ Զ Ա Ր Դ Ե Հ

Զօրավար Ֆրանկոյի կառավարութիւնը կը զօրանայ
Վալենցիայի նամբան կտրուած - Մատրիտ լուրջ վտանգի տակ
ՄԱՅՐԱՔՍԱՔԻՆ ԴՈՒՆԵՐՈՒԻ ԱՌՁԵՒ ՎՃՈՎԱԿԱՆ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏ

Վալենցիային ենական մը եւ զօրավար Ֆրանկո

կան) լիտըրներ փախած են հետեւնին թանկարժէք իրենէններ տանելով: Փողոցը ինկած զիակներուն մէջ կան տեսակները անոնց որոնք համակրութիւն յայտնած են Զօր. Ֆրանչոյի շարժաւմնին: Ասոնք մահապատճի ենթարկուած են զօրավար Ֆիերոյի և Լանոյի զօրանութիւններուն քաղաք մտնելէն առաջ:

Վալենցիային գրաւումը շատ կարեւոր է քաղաքավան և զինուորական տեսակներու կողմէ Արավարիս (կառավարա-

ՆԵՐՔԻՆ ՀՈՒՐԵՐ

ՀՈՒՇԱՏ. ԵՒ ԱՆԳԼ.
ԿԱՐԵԽՈՐ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽՆԵՐ
ԿԸ ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԽՆ
ԹՈՒՐՔԻՆՅ

Արեսատով գողեր

Ահմէտ նազըմ որ առջի զիշեր
ոստիկան մը սպաննած և սոտիկան
մը, երեք զիշերապան ու երիտա-
սարդ մը վիրաբորած էր՝ երէկ
հարցաքննութեան պահուն հետեւ-
եալ խոստուինութիւնը ըրատ։

Պահուի ամսէւ մը ի վեր բանակ-
տութիւններ կը կատարէր Անդա-
րայի մէջ, զրամադլուխներ տրա-
մարէլու համար հնգամեաց երկ-
րորդ ծրագրին մէջ նախառեսուած

ժողովական թեանց իրագործման:

Այս բանակցութիւնները յաջողու-
թեար վերջացած են և զայնագիրը

քարտիչ եղած: Այս շաբթու պիտի

սուրակուուին պայմանագորութիւն-

ները:

Տնօտես, գործավար ձէլալ Պա-
տամանսկան թեաց օր Մարմարայի

ի պարախանքին մէջ (Անգարա)

ապրած է հացկերոյթ մը ի պատիւ

պատուի հակներուն և այս առթիւ

վեր առած է թուրքիոյ և Հունա-
ստայի գրաւառը բարեկամութիւնը:

Այս լուսակուուիլ զընդուածա-
պիտի մերէ թուրքիա, կը հասնի

թիրին փորինի (21 միլիոն

թր. ոսկի) և զիհաւորաբար պիտի

գործածուի, 1) բատիոյի կայաննե-
րու զիհուկման, 2) իրէյի, Մերսին

քարիչարդման, 3) Գոնիայի հովտին

սուրբման:

Հունատական այս զրամագուլութիւնը

կը պատահին այս օրերս: Պատա-
մանսւորաբար պիտի զրագիլ նա-
սահնդատին սկսած են պատրաստել

բարապիւք, համաճայն կնոքուած

բարապիւք երկաթի գործարանին

շնորհ 50 գործադէմներ այսօրերս

պիտի հասնին շինութեանց հսկելու

համար:

* Տնօտես, գործավար ձէլալ

գործարանին Օր, Տնօրէնուէին ա-

ռանց ու է պատճառի աշակերտ մը

վճռտած է զարոցէն պարզապէս այն

պատճառով որ պատճառով չէ

գրած: Սարսպած է աղան որ պազ

քարերուն վրայ կենայ մինչեւ իրի-

կուն: Տղուն ընդզումին վրայ է

որ Օր, տնօրէնուէին կը վանտէ

զայն զարոցն:

Տաւով կ'արձանագրենք այս

գետքը և թաղ. Առուուրդին ու

զարժարդման և բնդարձակման

համար: Գործադէմներու խմբակ մը

աշխատութեանց:

ԸՆԾԱՅՑՈՒ ԵՒ ԿԱՅ

ՔԱՅԱՆԱՅ ԿՐ ՓՆՏՌՈՒԻ

Սիլիստրէ (Խումանիա) Ս. Աստ-

ուածածին եկեղեցին բազմամեայ

հոգիուոր հովի Սր. Տէր Սահակ

Ա. քնյ. Վարպետնան վերջերս

վասնանած ըլլալով պէտքը կայ

քահանայացուի մը:

Ենթական պէտք է ունենայնա-

քուը կենցաղ և լաւ հայերէն ըն-

թերցանութիւն:

Դիմել աեզոյն թագականու-

թեան պէտք եղած յանձնարախական

ու ինքնակնսազրական թուղթե-

րուզ:

Հունատական մասնակիւն մաս-

ին մէջ, իսաւախան լրացիւները

մէծ կարեւորութեամբ կը ծանրա-

նան թուրք արտաքին գործավարին

այս յայտարարութեան վրայ:

Ենթական աշխատավուն համար

աւտու թեան անոր կատարած գոր-

ուակիւն մասին:

Սայանի կ'երեւայ թէ Սինէոն

Սուսուօինի կը փափաքի Եռկուսա-

դպագին հետ լաւ երակամական

տարեկութիւններ մշակել:

Ստուին լաւ կատարած ի մասին:

Պահանջման մէջ ի մասին:

Մարեկ գործավարէն մէջ կայտագարէ

ահանական աշխատավուն մասին:

Համարած մասին համարած գոր-

ուակիւն մասին:

Մարեկ գործավարէն մէջ կայտագարէ

ահանական աշխատավուն մասին:

Եռկուսական մէջ կայտագարէ

ահանական աշխատավուն մասին:

ԳԵՐՄԱՆԱՑԻՆ ՊԱՏԵՐԱՋՄ ԿՈՒԶԵ

ՄՏԱՀՈԳ ՖԲԱՆԱՑԻ ՄԸ ՇԱՀԵԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ի՞նչ կը ԽՈՐՀԻՆ
ԳԵՐՄԱՆԱՑԻ
ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԵՒ
ՖՐԱՆՍԱՅԻՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ֆեռնանդ
Արմավայ պատերազմը
կրեայ պատրասթել

Դանոթ խմբավիր
կան հարցերով ալ մասէն կը
զբաղի գերմանիսոյ մէջ կառ
ապահակէ հանեսթաժը կը հրա
պահակէ հանեսեալ ձևով
վահանդը գերմանիստը մողովուրդը
ֆրանսակէ հանեսեալ հաւանա
մէջն անհան քանի որ առ
պատաստ կ'ըստոր սպաէն զի թեր
թին վայա փակցէնէն սարգիւրած
ուն նոր զերման սահանանն
սակայն քանի որ ֆրանսա
զը գերմանիստէն էր ինչու առելի
երկիրն մէջ բնակութենէն այդ
չեցի առենէն գերմանիստէնէն Որու
և երիտասարդ զարգացմէնէր
առէտ և անոնց կարծիքը մէջ
վատահարար ընարեցի հազար առ
առն և անոնց նամակ զրեցի ներ
փակցի նոր ֆրանսական թերմէն
րա կարծիքը
Այս բանը ըրած ատենս բնաւ
եւրոպայի խաղաղութիւնը ֆրկե
լու, կամ պատերազմի արդիք ըլ
լու, կամ ընդ սպայակոյտի պի
տերուն մտահոգութիւնն պատճառ
յաւակնութիւնները չոնէի: Իժ

ՀԱԶԱՐ ԳԵՐՄԱՆԱՑԻ ՀԱՐՑՈՒՑԻ ՄԻԱՅՆ ՅԵՍՈՒՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԵՑԻՆ ՊԱՏԵՐԱՋՄ ԶԵ ԵՓ ՈՒԶԵՐ

16 տարու դեռատի եւ սիրուն աղջկան մը պատախանը

Նպատակս էր իր նախկին պատերազմիկ, հազար պատահական գերազական առաջնորդի հարցունել: «Ճիշտ է որ մը թերթիրու այսի զարկին կարդ այսուղին մէջ երբ գերմանիոյ այսուղին մէջ երբ գերմանիոյ մուգ միշտ մեր Մարտէյէզին անու Դուք միշտ մեր Մարտէյէզին անու այսուղին մէջ յիշուած վայրի վերադարձուրդը չոնէր»:

Նամակին մէջ ալ զրեցի:

«Ուզեցի որ ֆրանսացիները մը տանողող և սարսափեցնող այս յօդուածը կարդան նաև գերմանացիները, քանի որ իրենք ալ խնդրոյ ապարկայ են հնու Անզեցի գիտնալ թէ իրավէս գերմանիոյ նման մեծ ազգ մը կրնայ այդքան վայրագ ծրագիրներուն ունենալ: Այս զրութիւնը ստորագրողը մտաւորական մըն է և առասարակ այդպէս կը խորհին ֆրանսացիներուն մեծ մասը մէկ թեւս պատերազմին կորսընցուցած, ուստի կը հարցում այսօր նախկին թշնամի բարեկամներուն, կամ անոնց որդիներուն. Վատերազմ կ'ուզէ՞ք և իրա՞ւ է որ կ'ուզէ՞ք գրանան դանակին ընելու:

Սակայն մեծ եղաւ զարմանք երբ հազար նամակին քանի մը ամստան մէջ յիստն պատասխան սատացայ: Արդեօք միւս 950 զարտասիւններուն չափ թշնամի է ին միւս կը վեայ պատասխանած էր կ'ըսէր թէ ուրիշ անզամ այդքազմ կ'ուզէ՞ք և իրա՞ւ է որ կ'ուզէ՞ք գրանան դանակին ընելու:

Այս պատերազմ չենք ուզեցի վայրեցի կ'ուզենք աշխարհը Հրեայ և Պոլէվիք փորձանքէն ապատէշ:

Ես այս բոլորէն այն հնաեւութիւնը հանեցի որ կը գտնուէի երակիր մը որուն մողովուրդը կարգուապնութեան մարմանցուն էր, այնքան որ վերէն եկած ունէ հրամանի կամ կարգախոսի պիտի հնազանդէր ու պիտի զործագրէր առանց զայն քննելու կամ խորացնելու:

Այս էր իմ կատարած զործին արդիւնքը բայց զէթ կրնամ սայսուն նամակին մէջ երեւող պա-

Երկու Բաշխը պիտերը դէմ
դէմի եւ ձեռք ձեռքի

բունակութիւններէն կարեւոր մաս
սեր տալ:

Պատասխանողներէն մին յայտցուցած, ուստի կը հարցում այսօր նախկին թշնամի բարեկամներուն, կամ անոնց որդիներուն. Վատերազմ կ'ուզէ՞ք և իրա՞ւ է որ կ'ուզէ՞ք զանձն չանէի, պիտի ձանձրոյթ յանձն չանէի, քանի որ ինք գայդաքանութեամբ չէր զարգեցիր:

Ուրիշներ ալ այսպիսի վախկոտ պատասխաններ տուած էին: Քանի մը հոզի ալ ուզած էին ճանձնական մէջ զիս «Արեւական ցեղեց էք թէ ոչ հարցումովի:

Առած զրութիւններս մէջ ամէնէն յառահատեցուցիչը և միւս ներուն չնմանողը ստացայ: 16 տարու ուսանողունէ մը, որուն անոնց զրեթէ նոյնիմաստ ըլլալը կամած առելի զորացուց: Բոլորն ալ կ'ըսէին.

«Չէ՞ք կարծիք որ վերին ուժ մը կայ: Աստուած...»

Ուշ կամ կանուխ պատերազմը անբուսափելի է»:

Պերլինէն հեռու վայր մը արսուած հրեայ մը կը պատասխանէր:

«Կը կարծիք թէ զիման ժողովուրդը և նոյն իսկ կ'իթէր պատերազմ չեն ուզերը:

Պրեսլավէն Մ. աէ Պուէ կը պատասխանէր:

«Գերմանիա 1914էն ի վեր շատ բան քաշեց: Սոսկալի պատերազմը իր հնա բերաւ սով, յեղափոխու-

ինչ կը ԽՈՐՀԻՆ
ՖՐԱՆՍԱՅԻ
ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԵՒ
ԻՐ ՎԱՐԴԱԲՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

ՔԱՅԵՐ
որ նախորդ պատերազմը
պատրասթեց

Երկիրը գան պիտի տեսնեն որ կը սխալիի: Ուրիշ պատասխաննի մը մէջ գերմանացի մը կ'ըսէ:

«Ամէն մարդ և ամէն զիրմանացի զիտացի թէ գրանսացին խառապակէր է բայց զիտենք նաև թէ 1870էն ի վեր ֆրանսայի վարիչները բնաւ խառապակէր չեն եղած 1870էն ի վեր ֆրանս. բոլոր կառավարութիւններուն աեւական մը ատառմը եղած է երկու բան:

Ա. Մեկուսացնել Գերմանիան:

Բ. Տկարացնել Գերմանիան:

Եթէ գրանսացի խմբովին մեր երկիրը այցելեն լու կրնան տեսնեն թէ հս իրենց հանդէպ թշնամանք չսնուցանուիրը:

Կամակած չկայ թէ գրանսացի խմբագիրը շատ զու պիտի ապառնակները անուն ապառնակների միացեն իր գրութեան ամէն կարենար միացեն 950 հոդիէն ալ պատասխան առնել, որսինետեւ ինչպէս կը յայտնէ իր զրութեան մէջ անոնց լուսնութիւնը իրեն համար մըշտ մտանողութեան ազբիր մը եղած է և ակամայ կը խորհի թէ արգեօք անոնք ալ սա 16 տարու աղջկան նման կը խորհին և ֆրանսայի հանդէպ թշնամանք ուսնին:

